

قوه قضایه

پژوهشگر حقوق عمومی و مین الملل
کرده حقوق اداری

کتابخانه ملی در دیوان عدالت اداری

(جلد دوم)

مجموعه گزارش های پژوهشی و نشست های علمی

(سال های ۱۳۹۸-۱۳۹۶)

۷۶۰۰۱۰۰

پژوهشگاه قوه قضایه

سرشناسه	تنگستانی، محمدقاسم، ۱۳۶۷، گردآورنده
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	گفتارهایی در دیوان عدالت اداری (جلد سوم) (مجموعه گزارش‌های پژوهشی و نشست‌های علمی سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۶)/ گردآوری و تدوین محمدقاسم تنگستانی، مینا اکبری؛ نظارت علمی عباس توازنی‌زاده؛ ویراستار علمی فاطمه افشاری؛ آبرای پژوهشگاه قوه قضاییه، پژوهشکده حقوق عمومی و بین‌الملل، گروه حقوق اداری.
مشخصات نشر	تهران: قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات
مشخصات ظاهری	۴۸۸ رقی
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۵۳-۱۷-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
عنوان دیگر	مجموعه گزارش‌های پژوهشی و نشست‌های علمی (سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۶).
موضوع	دیوان عدالت اداری - گزارش‌ها
موضوع	دیوان عدالت اداری - قوانین و رویه‌ها
موضوع	Administrative court of Justice -- Reports
موضوع	Administrative court of Justice -- Rules and practice
موضوع	Executions (Administrative law) - Iran
شناسه افزوده	اجرای حکم (حقوق اداری) - ایران
شناسه افزوده	اکبری، مینا، ۱۳۶۶ فروردین -
شناسه افزوده	توازنی‌زاده، عباس، ۱۳۲۹ -
شناسه افزوده	افشاری، فاطمه، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده	پژوهشگاه قوه قضاییه، پژوهشکده حقوق عمومی و بین‌الملل، گروه حقوق اداری
شناسه افزوده	ایران: قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات
رده بندی کنگره	KMH۱۴۴۲
رده بندی دیویی	۳۴۷/۵۵۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۴۰۰۰۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

وبسایت: www.jri.ac.ir کدپستی: ۹۸۸۸۲۵۱۴ تلفن: ۲۲۰۹۲۰۶۱ - ۲۱
نشانی: بزرگراه چمران، بزرگراه یادگار امام، بعد از خروجی اولین بزرگراه، پژوهشگاه قوه قضاییه

مرکز اطلاعات و انتشارات
قوه قضاییه

عنوان: گفتارهایی در دیوان عدالت اداری (جلد سوم) (مجموعه گزارش‌های پژوهشی و نشست‌های علمی سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۶)

گردآوری و تدوین: دکتر محمدقاسم تنگستانی، دکتر مینا اکبری

نظارت علمی: دکتر عباس توازنی‌زاده

ویراستار علمی: دکتر فاطمه افشاری

صفحه‌آرایی: پریسا براتی

ناشران: پژوهشگاه قوه قضاییه، مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۵۳-۱۷-۸

قیمت: ۱/۴۶۰/۰۰۰ ریال

تیراژ و نوبت چاپ: ۳۰۰ نسخه - چاپ اول - شهریور ۱۴۰۰

مرکز بخش، فروشگاه و نمایشگاه دائمی: تهران - خیابان حافظ - نبش خیابان سمیه - ساختمان شماره ۳ قوه قضاییه

وبسایت: www.judpub.ir

شماره‌های تماس: ۸۸۱۹۹۹۰۴ - ۲۱ - ۸۸۱۹۹۹۱۳

۱۷.....	مقدمه
۱۹.....	فصل نخست: صلاحیت دیوان عدالت اداری
	گفتار نخست: امکان سنجی طرح شکایت علیه نهادهای حرفه‌ای در
۲۱.....	دیوان عدالت اداری (گزارش پژوهشی، ۱۳۹۸)
۲۱.....	چکیده
۲۳.....	مقدمه
	مبحث نخست: رسیدگی دیوان عدالت اداری به شکایات از تصمیمات و
۲۴.....	مصوبات نهادهای حرفه‌ای
۲۵.....	بند نخست: جایگاه، پیشینه و شکل حقوقی نهادهای حرفه‌ای
۲۵.....	الف) جایگاه نهادهای حرفه‌ای در نظام اداری و حقوقی
۲۶.....	ب) سابقه شکل‌گیری نهادهای حرفه‌ای در ایران
۲۷.....	پ) شکل و ماهیت حقوقی نهادهای حرفه‌ای
۳۳.....	بند دوم: مؤلفه‌ها، مصادیق و ارکان نهادهای حرفه‌ای
۳۳.....	الف) مؤلفه‌ها
۳۶.....	ب) مصادیق
	پ) مرجع قضایی ذی‌صلاح برای بازنگری در آرای مراجع انتظامی
۳۸.....	(به ترتیبی که در ادامه هم خواهد آمد)، مرجع واحدی نیست
۳۸.....	بند سوم: شناسایی دعاوی مربوط و مراجع رسیدگی‌کننده
۳۸.....	الف) دعاوی مربوط
۴۰.....	ب) مراجع رسیدگی‌کننده
۴۳.....	بند چهارم: رویکرد مؤلفه‌های نظام حقوقی
۴۳.....	الف) قانون اساسی
۴۴.....	ب) نظرات شورای نگهبان
۴۵.....	پ) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
۴۶.....	ت) آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

۴۷.....	ث) آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۴۹.....	ج) رویه شعب دیوان عالی کشور
۴۹.....	چ) رویه شعب دیوان عدالت اداری
۵۰.....	ح) رویه دادگاه‌های حقوقی
۵۲.....	مبحث دوم: چالش‌های وضع موجود و بایسته‌های ایجاد وضع مطلوب
۵۲.....	بند نخست: چالش‌های وضع موجود
	الف) اختلاف در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری و دادگاه‌های
۵۲.....	عمومی
۵۲.....	ب) نفی صلاحیت از سوی تمامی مراجع قضایی
۵۳.....	پ) صدور آرای متعارض در خصوص صلاحیت
۵۳.....	ت) عدم تناسب مقررات آیین دادرسی مدنی با اقتضائات دعاوی مربوط
۵۵.....	ث) رسیدگی غیر تخصصی به دعاوی مربوط از سوی دادگاه‌های حقوقی
۵۵.....	بند دوم: بایسته‌های ایجاد وضع مطلوب
۵۵.....	الف) انجام اصلاحات لازم در قانون دیوان
۵۶.....	ب) تغییر رویکرد شورای نگهبان در مورد حدود صلاحیت دیوان
	پ) نظر موافق مجمع تشخیص مصلحت نظام در زمینه مصوبات
۵۶.....	مجلس
۵۷.....	ت) اقدامات مدیریتی لازم جهت توسعه صلاحیت دیوان
۵۹.....	نتیجه‌گیری
۶۱.....	پیشنهادها
۶۲.....	فهرست منابع
	گفتار دوم: امکان سنجی طرح شکایت از سوی اشخاص حقوقی حقوق
۶۵.....	عمومی در دیوان عدالت اداری (گزارش پژوهشی، ۱۳۹۸)
۶۵.....	چکیده
۶۷.....	مقدمه

مبحث نخست: صلاحیت اشخاص حقوقی حقوق عمومی برای طرح

دعوا در شعب دیوان عدالت اداری ۶۸

بند نخست: یافته‌های نظری و تطبیقی ۶۹

الف) یافته‌های نظری ۶۹

ب) یافته‌های تطبیقی ۷۱

بند دوم: رویکرد مؤلفه‌های نظام حقوقی ۷۲

الف) قانون اساسی ۷۲

ب) نظرات شورای نگهبان ۷۵

پ) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ۷۷

ت) آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور ۷۷

ث) آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ۸۰

ج) رویه شعب دیوان عالی کشور ۸۲

چ) رویه شعب دیوان عدالت اداری ۸۳

ح) رویه دادگاه‌های حقوقی ۸۳

مبحث دوم: چالش‌های وضع موجود و بایسته‌های ایجاد وضع مطلوب ۸۵

بند نخست: چالش‌های وضع موجود ۸۵

الف) اختلاف در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری و دادگاه‌های

عمومی ۸۶

ب) نفی صلاحیت از سوی تمامی مراجع قضایی ۸۶

پ) صدور آرای متعارض در خصوص صلاحیت ۸۶

ت) عدم تناسب مقررات آیین دادرسی مدنی با اقتضائات دعاوی مربوط ۸۷

ث) رسیدگی غیر تخصصی به دعاوی مربوط از سوی دادگاه‌های حقوقی ۸۷

ج) رسیدگی به دعاوی مربوط، بر اساس نظام هنجاری متفاوت ۸۸

بند دوم: بایسته‌های ایجاد وضع مطلوب ۸۸

الف) انجام اصلاحات لازم در قانون دیوان ۸۸

ب) تغییر رویکرد شورای نگهبان در مورد حدود صلاحیت دیوان ۸۹

پ) نظر موافق مجمع تشخیص مصلحت نظام در زمینه مصوبات

- ۸۹..... مجلس
۹۰..... (ت) اقدامات مدیریتی لازم جهت توسعه صلاحیت دیوان
۹۲..... نتیجه گیری
۹۴..... پیشنهادها
۹۵..... فهرست منابع

فصل دوم: آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ۹۷

گفتار نخست: امکان سنجی شناسایی مرور زمان در خصوص شکایات

- ۹۹..... علیه تصمیمات و مصوبات دولتی (گزارش پژوهشی، ۱۳۹۷)
۹۹..... چکیده
۱۰۱..... مقدمه
۱۰۲..... مبحث نخست: مرور زمان تصمیمات و مصوبات دولتی؛ امکان و ضرورت
۱۰۳..... بند نخست: امکان سنجی حقوقی
۱۰۷..... بند دوم: بررسی ضرورت منطقی
۱۰۹..... مبحث دوم: مرور زمان دعاوی اداری در آیین بررسی تطبیقی
۱۱۳..... مبحث سوم: راهکار پیش روی نظام حقوقی ایران
۱۱۳..... بند نخست: چالش های حقوقی و عملی اجرای ایده
۱۱۴..... بند دوم: شناسایی موضع مطلوب نظام حقوقی ایران در این خصوص
۱۱۷..... نتیجه گیری
۱۱۹..... فهرست منابع

گفتار دوم: امکان سنجی الزامی نمودن اخذ وکیل در دعاوی، با تأکید بر

- ۱۲۱..... دعاوی اداری (گزارش نشست علمی، ۱۳۹۶/۷/۲۹)
۱۲۱..... چکیده
۱۲۳..... مقدمه
مبحث نخست: امکان سنجی الزامی کردن اخذ وکیل در دعاوی با توجه
۱۲۸..... به اصول قانون اساسی